

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591
2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2018 m. birželio 30 d. Nr. XIII-1437
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. **Pareiškėjas** – fizinis asmuo ar tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytas asmuo, kuriam šie teisės aktai suteikia teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytas asmuo), pateikiantys prašymą suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą ir (arba) gaunantys valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.“

2 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 11 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pirminę teisinę pagalbą turi teisę gauti visi Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodyti asmenys.“

2. Pakeisti 11 straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodyti asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą arba kurie nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje.“

3. Pakeisti 11 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Mediacija gali būti vykdoma, kai bent viena iš ginčo šalių pagal šį įstatymą turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą ir nėra šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 6, 7 ir 8 punktuose nustatytų pagrindų, kai antrinė teisinė pagalba neteikiama.“

4. Pakeisti 11 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Šio įstatymo nuostatos tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytiems asmenims taikomos *mutatis mutandis* tiek, kiek tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.“

5. Pakeisti 11 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 388 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju skiriant antrinę teisinę pagalbą teikiantį advokatą trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovu, *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 21 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 ir 7 dalių nuostatos.“

6. Papildyti 11 straipsnio 6 dalį 4 punktu:

„4) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis.“

7. Pakeisti 11 straipsnio 7 dalies 9 punktą ir jį išdėstyti taip:

„9) pareiškėjas nesutinka apmokėti nustatytos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalies;“.

8. Pripažinti netekusiu galios 11 straipsnio 7 dalies 13 punktą.

9. Pakeisti 11 straipsnio 7 dalies 15 punktą ir jį išdėstyti taip:

„15) ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, yra sprendžiamas šio įstatymo nustatyta tvarka mediacijos būdu arba buvo spęstas mediacijos būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko jos pateikti tvirtinti teismui.“

10. Pakeisti 11 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 10 punktai netaikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui administracinių nusižengimų bylose, kai antrinės teisinės pagalbos kreipiasi administracinę atsakomybėn traukiamas asmuo, ir baudžiamosiose bylose, išskyrus prašymus dėl proceso atnaujinimo, procesinius dokumentus, kuriems paduoti įstatymų nustatytas naikinamasis terminas yra pasibaigęs. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 10 punktai taikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui tarptautinėse teisminėse institucijose tik tais atvejais, kai vertinama, ar kreipimasis į tarptautines institucijas atitinka nustatytus priimtumo kriterijus.“

11. Pakeisti 11 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į šio straipsnio 11 dalyje nurodytą pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad yra šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15 punktuose nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai.“

12. Papildyti 11 straipsnį 11 dalimi:

„11. Kai tarnyba, vadovaudamasi šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15 punktais, priima sprendimą atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą, pareiškėjas turi teisę kreiptis į tarnybą su

motyvuotu rašytiniu prašymu dėl savo individualios situacijos papildomo įvertinimo ir pateikti šį prašymą pagrindžiančius dokumentus ir (ar) informaciją. Individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimus neigiamus padarinius pareiškėjui. Šiuo atveju tarnyba sprendimą priima teisingumo ministro nustatyta tvarka.“

13. Papildyti 11 straipsnį 12 dalimi:

„12. Antrinė teisinė pagalba neteikiama asmenims, turintiems teisę į teisinių išlaidų draudimo išmoką, jeigu ši išmoka pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (bylos nagrinėjimo išlaidas) ir apima visas išlaidas, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba. Jeigu teisinių išlaidų draudimo išmoka, pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (bylos nagrinėjimo išlaidas), apima dalį išlaidų, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba, valstybė, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, garantuoja ir apmoka tik tą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį, kurios neapima teisinių išlaidų draudimo išmoka. Pareiškėjas privalo nurodyti, ar yra sudaręs teisinių išlaidų draudimo sutartį ir, jei šią sutartį yra sudaręs, – kokias išlaidas apimtų teisinių išlaidų draudimo išmoka.“

3 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 12 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį;“.

2. Papildyti 12 straipsnį nauju 2 punktu:

„2) nukentėjusieji nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų, nusikalstamų veikų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, organizuotos grupės ar nusikalstamo susivienijimo padarytų nusikalstamų veikų, taip pat kai nusikalstama veika padaryta siekiant išreikšti neapykantą nukentėjusiajam dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų;“.

3. Buvusius 12 straipsnio 2–17 punktus laikyti atitinkamai 3–18 punktais.

4. Pakeisti 12 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kiti, negu nurodyta šio straipsnio 2 punkte, nukentėjusieji dėl nusikalstamų veikų atsiradusios žalos atlyginimo bylose, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje;“.

5. Pakeisti 12 straipsnio 13 punktą ir jį išdėstyti taip:

„13) asmenys, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, taip pat neveiksniais tam tikroje srityje pripažinti asmenys bylose dėl globos, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu, taip pat neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjai bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu;“.

6. Papildyti 12 straipsnį nauju 18 punktu:

„18) asmenys, Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo (toliau – Pranešėjų apsaugos įstatymas) nustatyta tvarka pripažinti pranešėjais, ar jų šeimos nariai bylose, susijusiose su šių asmenų interesų apsauga pagal Pranešėjų apsaugos įstatymą;“.

7. Papildyti 12 straipsnį 19 punktu:

„19) asmenys, veikiantys kaip viešieji subjektai Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytais tikslais ir aplinkybėmis;“.

8. Buvusį 12 straipsnio 18 punktą laikyti 20 punktu.

4 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Asmens teisė gauti antrinę teisinę pagalbą įrodantys dokumentai

1. Šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų asmenų teisė gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti. Deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti turi būti asmens pasirašyta patvirtinant, kad joje pateikti duomenys yra išsamūs ir teisingi.

2. Šio įstatymo 12 straipsnio 1 ir 12 punktuose nurodytų asmenų teisė gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo priimti sprendimai.

3. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 ir 3 punktuose nurodytų asmenų teisė gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimas ar teismo nutartis, kuriais asmuo pripažįstamas nukentėjusiuoju, ir (ar) teismo nuosprendis.

4. Šio įstatymo 12 straipsnio 4 punkte nurodytų asmenų teisė gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo savivaldybės vykdomosios institucijos išduota pažyma, patvirtinanti, kad asmeniui yra paskirta socialinė pašalpa.

5. Šio įstatymo 12 straipsnio 5 punkte nurodytų asmenų teisė gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo stacionarios socialinės globos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens išduota pažyma, patvirtinanti, kad šis asmuo yra išlaikomas stacionarioje socialinės globos įstaigoje.

6. Šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo neįgaliojo pažymėjimas, patvirtinantis nustatytą asmens neįgalumo lygį, darbingumo lygį arba specialiųjų poreikių lygį.

7. Šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ir lėšomis, ir deklaracija antrinei teisinei pagalbai gauti.

8. Šio įstatymo 12 straipsnio 8 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, patvirtinanti, kad asmeniui taikomas priverstinis hospitalizavimas ir gydymas ar kad asmeniui taikomas būtinasis hospitalizavimas ir (ar) būtinasis izoliavimas, arba šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas sveikatos priežiūros įstaigos pranešimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo.

9. Šio įstatymo 12 straipsnio 9 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys varžytynių, kuriose parduodamas skolininko paskutinis gyvenamasis būstas, paskelbimą.

10. Šio įstatymo 12 straipsnio 10 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl šeimos, kurioje auga nepilnamečiai vaikai, iškeldinimo.

11. Šio įstatymo 12 straipsnio 11 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys šių asmenų amžių.

12. Šio įstatymo 12 straipsnio 13 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ir jo globos, dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo, dėl neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksnium ar ribotai veiksnium, taip pat teismo sprendimas, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, kai dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo kreipiasi neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens globėjas, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksnium ar ribotai veiksnium, arba šio įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje nurodytas teismo pranešimas.

13. Šio įstatymo 12 straipsnio 14 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo civilinės metrikacijos įstaigos sprendimas atsisakyti registruoti gimimą ar atkurti gimimo įrašą.

14. Šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentas, patvirtinantis, kad prašymas dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko

grąžinimo pagal Hagos konvenciją yra priimtas centrinėje institucijoje ir neteisėtai išvežtas ar laikomas vaikas nebuvo grąžintas, taip pat šio prašymo kopija.

15. Šio įstatymo 12 straipsnio 16 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl tėvų valdžios apribojimo ar jo panaikinimo, arba šio įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nurodytas teismo pranešimas.

16. Šio įstatymo 12 straipsnio 17 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo kompetentingos valstybės institucijos patvirtinimas dėl tinkamumo įvaikinti ar būti nuolatinio globėju (rūpintoju), teismo, nagrinėjančio bylą dėl įvaikinimo ar bylą dėl vaiko nuolatinės globos (rūpybos), pranešimas apie pradėtą bylos procesą ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys pradėtą procesą dėl vaiko įvaikinimo ar vaiko nuolatinės globos (rūpybos).

17. Šio įstatymo 12 straipsnio 18 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo kompetentingos institucijos sprendimas pripažinti asmenį pranešėju, o kai antrinės teisinės pagalbos kreipiasi pranešėjo šeimos narys, – ir dokumentas, įrodantis, kad pareiškėjas yra šeimos narys.

18. Šio įstatymo 12 straipsnio 19 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, pagrindžiantys, kad Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytas viešasis subjektas veikia vietoj asmens, kuriam privaloma mokėti išlaikymo išmokas, arba dokumentai, pagrindžiantys, kad viešajam subjektui privaloma grąžinti vietoj išlaikymo išmokėtas išmokas.

19. Šio įstatymo 12 straipsnio 20 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

20. Šio straipsnio 1, 4, 7, 9 ir 11 dalyse nurodytus dokumentus antrinę teisinę pagalbą norintis gauti asmuo privalo pateikti tarnybai tik tais atvejais, kai šiuose dokumentuose pateiktos informacijos, įrodančios asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, tarnyba negali gauti naudodamasi valstybės registrais ir kitomis valstybės informacinėmis sistemomis.“

5 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Šio įstatymo 12 straipsnyje nurodytiems asmenims, neatsižvelgiant į asmens turtą ir pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytų asmenų turtas ir pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, atitinka antrąjį turto ir pajamų lygį teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodyti asmenys, pasibaigus bylos nagrinėjimui, šio įstatymo nustatytais atvejais privalo į valstybės biudžetą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas ar jų dalį.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Pareiškėjui, kurio turtas ir pajamos atitinka pirmąjį turto ir pajamų lygį teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą arba kuris turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 2–18 punktus ir kuriam pagal tarnybos sprendimus antrinė teisinė pagalba jau yra teikiama dviejose bylose, už antrinės teisinės pagalbos teikimą kitose bylose valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.“

6 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 15 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Asmenys, norintys gauti pirminę teisinę pagalbą, turi teisę kreiptis į savivaldybės, kurioje gyvena, vykdomąją instituciją. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys asmenys ir kardomojo kalinimo vietose laikomi asmenys turi teisę kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal laisvės atėmimo vietą.“

2. Pakeisti 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pirminė teisinė pagalba turi būti suteikta iš karto, kai asmuo kreipiasi į savivaldybės vykdomąją instituciją. Jeigu nėra galimybės iš karto suteikti pirminę teisinę pagalbą, pareiškėjui pranešama apie priėmimo laiką, kuris turi būti ne vėlesnis kaip 5 darbo dienos nuo kreipimosi dienos. Jeigu, vadovaujantis šio įstatymo 11 straipsnio 6 dalimi, pirminė teisinė pagalba neteikiama, apie tai asmeniui pranešama raštu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo atsisakyti teikti pirminę teisinę pagalbą dienos. Sprendimas atsisakyti teikti pirminę teisinę pagalbą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) nustatyta tvarka.“

3. Pakeisti 15 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Pirminę teisinę pagalbą teikia savivaldybės vykdomosios institucijos valstybės tarnautojai, kurių pareigybių aprašymuose nustatytos teisinio pobūdžio funkcijos, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kuriose numatytos teisinio pobūdžio darbo funkcijos, ir gaunantys darbo užmokestį iš savivaldybės biudžeto, (toliau – savivaldybių tarnautojai) arba advokatai (advokatų profesinės bendrijos), arba viešosios įstaigos, su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo, arba tarnyba šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nurodytais atvejais. Advokatūros įstatymo nustatyta tvarka pirminę teisinę pagalbą gali teikti ir advokato padėjėjas, kai su jo praktikos vadovu savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo. Savivaldybės vykdomosios institucijos, atsižvelgdamos į pirminės teisinės pagalbos kokybę, efektyvumą ir ekonomiškumą, pasirenka konkretų pirminės teisinės pagalbos teikimo būdą.“

4. Pakeisti 15 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Kai pareiškėjas kreipiasi dėl savivaldybės vykdomosios institucijos, kurios tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą, veiksmų ar neveikimo, tas savivaldybės vykdomosios institucijos tarnautojas informuoja pareiškėją apie galimą interesų konfliktą. Jeigu pareiškėjas sutinka, toks savivaldybės vykdomosios institucijos tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą. Jeigu pareiškėjas nesutinka, kad pirminę teisinę pagalbą teiktų toks savivaldybės tarnautojas, šis jam pasiūlo kreiptis į advokatą (advokatų profesinę bendriją) ar į viešąją įstaigą, su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo, arba į tarnybą. Kai pareiškėjas šiuo atveju kreipiasi į tarnybą, ši suteikia pirminę teisinę pagalbą arba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.“

5. Papildyti 15 straipsnį nauja 9 dalimi:

„9. Kai pareiškėjui reikalinga pirminė teisinė pagalba šio įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju, tarnyba suteikia pirminę teisinę pagalbą arba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.“

6. Buvusias 15 straipsnio 9 ir 10 dalis laikyti atitinkamai 10 ir 11 dalimis.

7 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba. Sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimamas iš karto, kai asmuo kreipiasi. Jeigu nėra galimybės sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti iš karto, šis sprendimas civilinėse, administracinėse ir administracinių nusižengimų bylose priimamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, baudžiamosiose bylose – iki proceso veiksmų atlikimo dienos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu pagal prašyme suteikti antrinę teisinę pagalbą pateiktą informaciją sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į

pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnę kaip 5 darbo dienų terminą trūkstantiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) nustatytas pareiškėjo turto ir pajamų lygis antrinei teisinei pagalbai gauti, kai antrinė teisinė pagalba pareiškėjui teikiama šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte ir 12 straipsnio 7 punkte nurodytiems pareiškėjams;“.

3. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 10 punktą ir jį išdėstyti taip:

„10) sprendimo galiojimo laikas, kai asmuo turi teisę į antrinę teisinę pagalbą pagal šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir 12 straipsnio 4 punktą;“.

4. Pakeisti 18 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Tarnyba, parinkdama advokatą, atsižvelgia į pareiškėjo siūlymą dėl konkretaus advokato paskyrimo, pareiškėjo gyvenamąją vietą, advokato darbo vietą, advokato darbo krūvį ir į kitas antrinės teisinės pagalbos teikimui reikšmingas aplinkybes. Į pareiškėjo siūlymą dėl konkretaus advokato paskyrimo gali būti neatsižvelgta dėl advokato darbo krūvio arba kitų aplinkybių, dėl kurių pasirinktas advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje. Be to, parinkdama advokatą, tarnyba pagal prieinamus duomenis teisingumo ministro nustatyta tvarka, suderinta su Lietuvos advokatūra, įvertina, ar nėra galimo interesų konflikto.“

5. Pakeisti 18 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Antrinę teisinę pagalbą visose proceso ikiteisminėse (neteisminėse) ir teisminėse stadijose paprastai teikia vienas (tas pats) advokatas. Tarnybos sprendimu antrinę teisinę pagalbą teikti paskirtas advokatas gali būti pakeistas pareiškėjo arba paties advokato motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje. Pareiškėjo rašytiniu prašymu advokatas taip pat gali būti pakeistas, jeigu pateikiamas šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytas sutikimas ir tarnyba su advokatu sudaro sutartį konkrečioje byloje. Be to, advokatas gali būti pakeistas tarnybos iniciatyva, pasibaigus paskirto advokato sutarčiai dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar sustabdžius šios sutarties vykdymą. Advokatas turi nedelsdamas, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, informuoti apie tai tarnybą. Sprendimą dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato pakeitimo priima tarnyba.“

6. Pakeisti 18 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodyto pareiškėjo turtinė padėtis pasikeičia taip, kad jo turimas turtas ir pajamos arba turtas ir pajamos, kuriais jis gali laisvai

disponuoti, nebeatitinka anksčiau nustatyto jo turto ir pajamų lygio teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, bet atitinka kitą turto ir pajamų lygį, šis pareiškėjas nedelsdamas turi apie tai pranešti tarnybai ir pateikti naują deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti. Šiuo atveju tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.“

7. Pakeisti 18 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat valstybės registrų, kitų valstybės informacinių sistemų, kitų fizinių ar juridinių asmenų gauti informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), reikalingus nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Šios institucijos ir asmenys prašomą informaciją turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.“

8 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pareiškėjas apmoka 50 arba 75 procentus teisingumo ministro nustatyta tvarka apskaičiuotų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, gavęs tarnybos pranešimą. Tarnyba pranešime pareiškėjui nurodo mokėtiną antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumą, sąskaitą, į kurią jis turi šią sumą sumokėti, ir mokėjimo terminą.“

9 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 21 straipsnio 9 dalį.

10 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Sveikatos priežiūros įstaiga, kreipdamasi dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo arba Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nurodytais atvejais, pateikia tarnybai teisingumo ministro nustatytos formos pranešimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo. Tarnyba sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima šio pranešimo gavimo dieną arba artimiausią darbo dieną, jeigu pranešimas gautas ne darbo laiku, ir nedelsdama apie priimtą sprendimą raštu praneša sveikatos priežiūros įstaigai. Sveikatos priežiūros įstaiga privalo su tarnybos sprendimu dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo supažindinti šio įstatymo 12 straipsnio 8 punkte nurodytą asmenį ir sudaryti tinkamas sąlygas jam ir advokatui bendrauti.“

11 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) pasikeičia asmens turto ir pajamų lygis teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą ir asmuo netenka teisės gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šį įstatymą, įskaitant šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytą atvejį;“.

2. Pakeisti 23 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą priima tarnyba arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas (kai gynėjo dalyvavimas būtinas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį). Jeigu pareiškėjas pagal tarnybos sprendimą turi apmokėti 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, sprendime nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą nurodoma mokėtina antrinės teisinės pagalbos išlaidų suma, sąskaita, į kurią ši suma turi būti sumokėta, ir mokėjimo terminas. Ši suma turi būti sumokėta per šio įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą. Tarnybos sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

12 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 24 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytam asmeniui ir pasikeičia aplinkybės, dėl kurių jis buvo priskirtas prie tame punkte nurodytų asmenų, tačiau šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 4 ar 6 punkte nurodytų asmenų, toks asmuo privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu asmuo šių išlaidų negrąžina, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 24 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodytam asmeniui, pasibaigus bylai dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją, tarnyba, remdamasi šio asmens pateiktais dokumentais, įvertina, ar asmuo gali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 4 ar 6 punkte nurodytų asmenų. Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus asmuo turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo bylos dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją pabaigos dienos. Jeigu šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 4 ar 6 punkte nurodytų asmenų, jis privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu šio asmens turtas ir pajamos atitinka antrąjį turto ir pajamų

lygį teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, jis privalo per tarnybos nustatytą terminą į valstybės biudžetą grąžinti 50 procentų suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Asmeniui šių išlaidų negrąžinus arba per šioje dalyje nustatytą terminą nepateikus teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančių dokumentų, antrinės teisinės pagalbos išlaidos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.“

13 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų teisės gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą nustatymo ypatumai

Jeigu kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų turtas ir pajamos viršija Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius valstybės garantuojamai teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, tačiau jie nurodo, kad neturi galimybės atlyginti bylinėjimosi išlaidų, tarnyba privalo nustatyti, ar pareiškėjas gali sumokėti bylinėjimosi išlaidas, atsižvelgiant į jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje pareiškėjas daugiausia gyvena, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pragyvenimo išlaidas, ir turi teisę priimti sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Tarnyba įvertina, ar pareiškėjas, atsižvelgiant į jo turtą ir pajamas, turi teisę gauti teisinę pagalbą pagal jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje jis daugiausia gyvena, teisės aktus.“

14 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„30 straipsnis. Kompetentinga institucija

1. Tarnyba yra Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota priimti iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčuose (toliau – teisinės pagalbos prašymas), ir Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti teisinės pagalbos prašymus.

2. Teisingumo ministerija pateikia Europos Komisijai informaciją, reikalingą šio įstatymo priede nurodytiems Europos Sąjungos teisės aktams įgyvendinti.“

15 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ypatumai, kai tarnyba yra teisinės pagalbos prašymus priimanči institucija

1. Pareiškėjas turi teisę pateikti teisinės pagalbos prašymą Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje jis turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar daugiausia gyvena, kompetentingai institucijai arba tiesiogiai tarnybai, jeigu byla turi būti sprendžiama Lietuvos Respublikos teisme arba Lietuvos Respublikoje turi būti vykdomas sprendimas.

2. Teisinės pagalbos prašymai ir asmens teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įrodantys dokumentai, pateikiami teisinės pagalbos prašymus priimančiai institucijai, turi būti išversti į lietuvių kalbą arba kitą kalbą, kurią Lietuvos Respublika yra Europos Komisijai nurodžiusi kaip jai priimtina kalbą. Šie dokumentai neturi būti legalizuoti ir jiems netaikomi tolygūs formalumai.

3. Tarnyba, gavusi teisinės pagalbos prašymą iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos, privalo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo šio prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos jį išnagrinėti ir priimti sprendimą dėl teisinės pagalbos teikimo.

4. Tarnyba apie priimtą sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo privalo pranešti pareiškėjui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos. Jeigu atsisakoma teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, privalo būti nurodytos šio sprendimo priežastys. Sprendimas atsisakyti teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

16 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ypatumai, kai tarnyba yra teisinės pagalbos prašymus siunčianti institucija

1. Jeigu byla sprendžiama kitos Europos Sąjungos valstybės narės teisme arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje vykdomas sprendimas, pareiškėjas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje ar kuris daugiausia gyvena Lietuvos Respublikoje, turi teisę teisinės pagalbos prašymą ir pareiškėjo teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus pateikti tiesiogiai tos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai arba per teisinės pagalbos prašymus siunčiančią instituciją – tarnybą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į kitos Europos Sąjungos valstybės narės oficialią kalbą arba vieną iš jos oficialių kalbų, kuri yra ir viena iš Europos Sąjungos institucijų kalbų, arba kitą kalbą, kurią kita Europos Sąjungos valstybė narė yra nurodžiusi Europos Komisijai kaip jai priimtina kalbą.

3. Tarnyba turi teisę atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, jeigu teisinės pagalbos prašymas akivaizdžiai nepagrįstas arba jam netaikytinas šis skirsnis. Tarnyba, priėmusi sprendimą atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, pareiškėjui turi nurodyti tokio atsisakymo priežastis. Sprendimas atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

4. Tarnyba turi pranešti pareiškėjui apie dokumentus, kurių reikia, kad teisinės pagalbos prašymas būtų nagrinėjamas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, ir užtikrinti teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimą pagal šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Tarnyba privalo teisinės pagalbos prašymą ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus išsiųsti kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai per 15 kalendorinių dienų nuo prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimų į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą kalbą gavimo dienos.

5. Tarnyba šiame straipsnyje nurodytus veiksmus atlieka nemokamai.“

17 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„34 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose išlaidos

1. Tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas, be šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytų išlaidų, įeina:

- 1) vertimo žodžiu išlaidos;
- 2) teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos;
- 3) teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos;
- 4) kelionės išlaidos, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai su pareiškėjo byla susijusių asmenų dalyvavimas teismo posėdyje būtinas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar pagal teismo sprendimą ir teismas nutaria, kad šie asmenys negali būti apklausti jokia kitu teismui priimtinu būdu.

2. Tarptautinio ginčo atveju, kai pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje daugiausia gyvena, Lietuvos Respublikoje, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina išlaidos:

1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje sprendžiama byla arba turi būti vykdomas sprendimas;

2) susijusios su teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimu.“

18 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Papildyti Įstatymo priedą nauju 3 punktu:

„3. 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL 2009 L 7, p. 1).“

2. Buvusį Įstatymo priedo 3 punktą laikyti 4 punktu.

3. Papildyti Įstatymo priedą 5 punktu:

„5. 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (OL 2016 L 297, p. 1).“

19 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministras iki 2018 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą ir teisinės pagalbos prašymai, pateikti iki šio įstatymo įsigaliojimo, nagrinėjami pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusio Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nuostatas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.